Puun matka kannolta tehtaalle

Kirjoittanut Auto, tekniikka ja kuljetus
02.03.2022 00:00

Teollisuuden tarvitsema puu ei vanhene laaneilla ja teiden varsilla. Aamulla tuotu viimeinen kuorma metsästä lähtee jo iltapäivällä tehtaalle.

Suomen viennistä noin viidennes tulee metsäteollisuuden tuotteista, mutta puulla on iso merkitys myös kotimaan talouden pyörittämisessä. Puu ei lopu metsistä nykyisellä korjuulla, sillä kasvua on enemmän kuin sitä ehditään kuluttaa. Puun käsittely kannolta tehtaalle työllistää urakoitsijoita ja kuljetusyrittäjiä.

Tulevaisuus on turvattu, ellemme itse tuhoa sitä muun muassa Paperiliiton sekä AKT:n lakkojen, kustannusnousujen ja ylimitoitettujen metsien suojeluiden avulla.

Urakoitsijat ja puukuljetusyritykset ajavat metsistä 70-80 miljoonaa kuutiota puuta vuodessa. Suurin osa puusta menee metsäteollisuuden ja sahojen raaka-aineeksi. Hakkuutähteet, teollisuuden jäteliemet, purut sekä kuoret, tuholaisten tappamat kuusikot jne. haketetaan ja kuljetetaan energiatuotantoon. **Talouden tukijalat** Metsä-, konepaja- sekä metalliteollisuus muodostavat Suomen talouden tukijalat. Vuodesta riippuen niiden osuus viennistä lähentelee puolta. Vuosikymmenten aikana on ollut muun muassa it-kuplaa ja puhelinvientiä, mutta perinteiset teollisuusalat pitävät ohimenevät, tutisevatkin jalat pystyssä.

Ongelmia ei olisi jos toimintaedellytyksien annettaisiin valtion toimesta pysyä vakaina. Polttoaineiden hinnat ovat kuljetuksia kovimmin rasittava meno. Kustannusten nousu, ja toisaalta teollisuuden kitsas suhtautuminen reiluun taksapolitiikkaan ajaa urakoitsijoita ja kuljetusyrittäjiä turhan ahtaalle.

Toiminnan lopettaminen on monien yrittäjien mielessä. Tarkkaan kustannuksia laskevat nuoret eivät jatka perheyritystä tai perusta uutta. Onko ratkaisuna venäläiset kuljetusyritykset Suomen puukuljetusten hoitajina?

- Puumäärissä on vuosittain isoja heittoja. Tänä vuonna hakkuumäärät tulevat valitettavasti laskemaan Paperiliiton lakon vuoksi, Petri Liljander sanoo.

Uudet tuulet hakkuisiin Nykyinen puunkorjuu on menossa suoraviivaiseen suuntaan.

Puunostajan kaupan jälkeen yksi yritys tekee hakkuun suunnittelun ja hoitaa urakoitsijarenkaan avulla puut tien varteen sekä tekee uudistustyöt. Puutavaran ostanut yritys puolestaan ohjaa puiden maantiekuljetusten sujuvuuden.

Yksityiset korjuun ja metsänhoidon palveluja tarjoavat yritykset ovat tulleet perinteistenmetsänhoitoyhdistysten rinnalle eivätkä puunmyyjät ole enää riippuvaisia metsänhoitoyhdistysten palveluista.

Työt siirretty yrityksille

Muutos on tapahtunut hiljalleen. Metsäyhtiöiden hoitaessa puunkorjuuta päätökset hakkuista tehtiin työpöytien ääressä tietokoneilla, ehtimättä käydä palstoilla. Nyt hakkuusuunnitelmat tehdään paikallisen yrityksen toimesta tutustumalla metsäpalstaan. Iso osa metsänomistajista on kaupunkilaisia, jotka haluavat hoitaa hakkuu- ja hoitosuunnitelmat tulematta itse paikalle.

Petri Liljander kertoo, että he perustivat isänsä kanssa vuonna1992 puunkorjuuyrityksen. Aikansaurakoituaan he käynnistivät Koumet Oy:n, joka vastaa osasta Stora Enson puunhankintaa Länsi-Kymenlaaksossa. Yritys perustettiin 2011.

- Noin puolet hakkuista tehdään Stora Ensolle, toinen puoli koostuu energiapuun hankinnasta. Teemme alueillamme myösinfrahakkuita kuten tiepohjien, rakennustonttien ja sähkölinjojen puunkaatoja.

Puunkorjuussa ja -kuljetuksissa yrittäjillä kausivaihtelut ovat isoja. Tulos tehdään muutamissa kuukausissa, keväällä saattaa olla pitkä kelirikkokatko ajoissa.

Sopimusyrittäjät Liljanderin mukaan Koumetilla on 15 sopimusyrittäjää, joilla on 21 metsäkonetta. Toiminta on jaettu alueisiin, joissa urakoitsijat toimivat. Yleensä yrittäjät ovat paikkakuntalaisia, jolloin koneiden siirrot ja kuljettajien työmatkat ovat lyhyitä.

Liljanderin lisäksi Koumetissa työskentelee kuusi henkilöä työnjohdossa, metsänhoidon suunnittelussa ja toimistossa.

Epätasainen tuloskunto

Liljander arvioi, että metsäkoneyrittäjillä kymmenen prosentin tulos on jo huippusaavutus. Alalla ei revitä 20 prosentin tuloksia. Kustannusten nousu vuositasolla on ollut rankkaa, yli kymmentä prosenttia. Polttoaineiden hintojen nousujen varalle sopimuksissa on klausuuli, jolla kompensoidaan kustannuksia. Puunkorjuun hinnat eivät kuitenkaan seuraa samassa tahdissa muiden kustannusten nousun kanssa.

- Suomessa puunkorjuussa riittäisi pienempikin konekanta. Koneet ovat kehittyneet tehokkaammiksi ja käyttöastetta voidaan vielä nostaa. Talviaikaan koneiden käyttöaste on korkea ja alalla on täystyöllisyys, mutta suurimman osan vuodesta kalusto on vajaakäytöllä. Kolmessa kuukaudessa tehdään yrityksen tulos.

Metsä- ja konetyö Liljander Oy on perustettu vuonna 1992 ja Koumet Oy. 2011.

Alan tulevaisuus Petri Liljander tuntee koneyrittäjät. Hänen mukaansa alalla toimii huomattava osa eläkeikää lähestyviä yrittäjiä. Kustannusten nousu ja tuloksen putoaminen on monille syvä syy lopettaa toiminta. - Hyvä tilanne on kuitenkin se, että työtä on juuri nyt enemmän kuin ehtii tehdä. Hiljaa tekeminen ei ole kenenkään etu. Tekijöitäkin on tällä hetkellä riittävästi, mutta Suomen koulutussysteemi ei tuota metsäalalle riittävästi tekijöitä. Alan tulevaisuus näyttää lupaavalta. Metsäteollisuudessa muutokset eivät ole nopeita ja puuta tarvitaan jatkossakin. Teollisuuden tarvitsemat puumäärät pysyvät vuositasolla melko vakioina. Energiapuun määrä tulee kasvamaan, kun turpeen käyttö on loppumassa.

- Vuosi 2018 oli huippu, silloin kauttamme kulki vajaa puoli miljoonaa kuutiota puuta. Seuraavana vuonna tuli paha notkahdus. Pandemian alkaminen 2020 piristi sahatavaran kysyntää. Normaalitaso on 300-350.000 kuutiota, Liljander sanoo.

Oma koneyritys mukana

Kolmekymmentä vuotta sitten perustettu koneyritys on edelleen toiminnassa. Metsäja konetyö Liljander Oy:n hakkuukone ja ajokoneet toimivat omalla alueellaan puunkorjuussa. Kalusto on varsin nuorta, alle puolentoista vuoden ikäistä. Kalustoon kuuluu myös pari kaivukonetta ja

koneiden siirtoon tarvittavat autot.

Petri Liljanderin mukaan omaa kalustoa vähennettiin vuonna 2018 kun näytti, että hakkuumäärät laskevat. Sen jälkeen ei olla kalustoa lisätty.

Hän vakuuttaa, että omille koneille ei valita parhaita hakkuita, sillä kaikilla koneyrittäjillä on omat alueet, eikä aisojen yli potkita.

Teksti, kuvat | Ilpo Ceder

TILAA AUTO, TEKNIIKKA JA KULJETUS!